

Nr 14

BARNOMSORGSLAG

för landskapet Åland

Föredragen för Republikens President den 15 november 1996

Utfärdad i Mariehamn den 13 februari 1997

I enlighet med lagtingets beslut¹⁾ stadgas:

1 kap.
Inledande bestämmelser

1 §
Tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om kommunal och samhällsstödd icke-kommunal barnomsorg för barn som har sin hemort i landskapet Åland.

Med barnomsorg avses i denna lag daghemsverksamhet, förundervisning, lekverksamhet och fritidshemsverksamhet.

2 §
Rätt till barnomsorg

Den som är vårdnadshavare för ett barn med hemort i landskapet enligt lagen om hemkommun (FFS 201/94) har rätt till kommunal barnomsorg i daghem eller familjedaghem för sitt barn.

Rätten till barnomsorg uppkommer då föräldrapenningsperioden upphör enligt sjukförsäkringslagen (FFS 364/63) och upphör då barnet börjar i grundskolan eller får motsvarande undervisning på annat sätt.

Daghemsverksamhet skall ordnas under den del av dygnet det finns ett behov av barnomsorg och skall i mån av möjlighet ordnas i den form vårdnadshavaren önskar.

Vårdnadshavaren för ett barn med hemort i landskapet har även rätt att för sitt barn erhålla kommunal förundervisning under minst 20

timmar per vecka under året innan barnet börjar i grundskolan eller får motsvarande undervisning på annat sätt.

Genom förordning stadgas om den tid inom vilken barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare skall ansöka om barnomsorgsplats i daghem eller familjedaghem.

3 §
Kommunens uppgift

Kommunen skall ordna barnomsorg för de barn som har sin hemort i kommunen enligt lagen om hemkommun.

Kommunen kan ordna barnomsorgen i samarbete med andra kommuner eller genom att köpa barnomsorgstjänster av annan.

Kommunen skall vid planeringen av den kommunala barnomsorgen beakta vårdnadshavarnas synpunkter på verksamhetsformer samt plats och tid för barnomsorgen. Kommunen skall bereda vårdnadshavarna möjlighet till inflytande över verksamheten inom barnomsorgen.

4 §
Målsättning för barnomsorgen

Barnomsorgen skall genom god omvårdnad, lekmöjligheter och pedagogisk verksamhet bidra till att barnen får goda uppväxtvillkor.

Barnomsorgen skall tillsammans med hemmet, utgående från barnets ålder och individuella behov, främja en allsidig fysisk, emotionell och social utveckling. Barnets estetiska, intellektuella, etiska och religiösa fostran skall

¹⁾ Ls framst. nr 17/1995-96
Smu bet. nr 3/1995-96
Stu bet. nr 5/1995-96

stödas på ett sådant sätt att vårdnadshavares livsåskådning respekteras. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt att varje barn erhåller gynnsamma förutsättningar för en god skolstart.

Inom all barnomsorgsverksamhet skall hänsyn tas till barn med särskilda behov.

2 kap. Verksamhetsformer

5 §

Daghemsverksamhet

Daghemsverksamheten erbjuder omsorg, lek- möjligheter och pedagogisk verksamhet för barn under skolåldern.

Daghemsverksamhet som omfattar högst sex barn bedrivs i familjedaghem. Övrig daghems- verksamhet bedrivs i daghem.

6 §

Förundervisning

Förundervisningen skall förbereda barnet för grundskolan eller motsvarande undervisning.

7 §

Lekverksamhet

Lekverksamheten erbjuder tillsyn och lekmöj- ligheter för barn under skolåldern.

8 §

Fritidshemsverksamhet

Fritidshemsverksamheten erbjuder omsorg utanför skoltid för barn som går i grundskolan eller får motsvarande undervisning på annat sätt.

3 kap.

Särskilda villkor för verksamheten

9 §

Personal

Personer anställda inom barnomsorgen skall ha sådan utbildning eller erfarenhet att de kan tillgodose barnens behov av omsorg och pedago- gisk verksamhet.

Personalens storlek skall vara tillräcklig i förhållande till barnens antal, ålder, vårdtid och särskilda behov.

Närmare bestämmelser om kompetenskrav för personalen och om personalens storlek fast- ställs i landskapsförordning.

10 §

Tystnadsplikt

Den som är anställd hos kommunen, medlem av ett kommunalt organ eller verksam vid ett

enskilt daghem får inte informera en utom- stående om vad han vid skötseln av uppgifter som rör barnomsorgen har fått veta om personliga eller ekonomiska omständigheter som rör ett barn eller medlemmar av barnets familj utan samtycke av den berörda personen, eller om denna inte själv kan bedöma innebör- den av samtycket, hans vårdnadshavare.

Tjänstemän inom kommunens barnomsorg får utan hinder av 1 mom. och vad som i övrigt bestäms om tystnadsplikt lämna uppgifter till varandra samt till organ inom kommunens el- ler landskapets förvaltning, om uppgifterna är nödvändiga för att ett barns barnomsorg skall kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Vad som är stadgat i 1 mom. hindrar inte heller att uppgifter lämnas till den som på tjänstens väg- nar har rätt att få kännedom om saken.

11 §

Lokaler

Barnomsorg skall utövas i utrymmen som är lämpliga med hänsyn till barnens ålder, vårdtid och verksamhetens natur. I utrymmena skall finnas tillgång till den utrustning som behövs. I anslutning till ett daghem skall finnas ett områ- de för barnens aktiviteter utomhus.

Barnens antal skall anpassas till lokalernas storlek.

Närmare bestämmelser om lokalerna fast- ställs i landskapsförordning.

12 §

Språket inom barnomsorgen

Verksamhetsspråket är svenska inom kom- munal barnomsorg och annan barnomsorg som kommunen understöder. Verksamhetsspråket är svenska även inom sådan barnomsorg som kommunen ordnar genom att köpa barnom- sorgstjänster av annan.

13 §

Kontakt med vårdnadshavaren

Inom all barnomsorg skall kontakterna med barnens vårdnadshavare främjas och upprätt- hållas på det sätt personalen och vårdnadsha- varna kommer överens om.

4 kap.

Förvaltning

14 §

Landskapsstyrelsens ansvar

Landskapsstyrelsen har det övergripande ansvaret för övervakning och utveckling av barnomsorgen samt övervakar verkställighe- ten av denna lag.

15 §

Kommunens ansvar

Kommunen ansvarar för att den kommunala barnomsorgen utövas i enlighet med denna lags bestämmelser och med stöd därav utfärdade föreskrifter samt övervakar att även de enskilda daghemmen i kommunen sköts i enlighet med dem. Om någon bedriver verksamhet i ett enskilt daghem utan att uppfylla de krav som ställs i denna lag, skall kommunen uppmana till rättelse inom en viss tid. Kommunen kan även tilldela huvudmannen för verksamheten en varning. Om rättelse inte sker inom den utsatta tiden kan kommunen förbjuda verksamheten.

16 §

Förvaltning inom kommunen

De uppgifter som ankommer på kommunen enligt bestämmelserna i denna lag skall skötas av socialnämnden eller skolnämnden.

17 §

Avgifter

Kommunen skall fastställa en taxa för de avgifter som barnets vårdnadshavare skall betala för den av kommunen ordnade barnomsorg som barnet utnyttjar.

5 kap. Styrmedel

18 §

Målsättningsanvisningar

Landskapsstyrelsen skall i den i 4 § landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (71/93) avsedda socialvårdsplanen ge anvisningar om utvecklande av barnomsorgen i landskapet.

19 §

Förundervisningsprogram

Landskapsstyrelsen skall anta ett program för förundervisningen. Programmet skall koordineras med grundskolans läroplan.

20 §

Arbetsplan

Varje daghem skall göra upp en arbetsplan som beskriver hur daghemmet skall genomföra målsättningen med barnomsorgen, landskapsstyrelsens anvisningar och förundervisningsprogrammet.

Daghemmen skall informera vårdnadshavarna om innehållet i arbetsplanen.

6 kap.

Samhällsstödda icke-kommunala daghem

21 §

Allmänt

I detta kapitel finns bestämmelser om icke-kommunala daghem vars huvudmän har rätt till samhällsstöd för daghemmets verksamhet. Dessa benämns enskilda daghem.

22 §

Rätt till samhällsstöd

Rätt till samhällsstöd har fysiska och juridiska personer som godkänts av förläggningssamfundet som huvudman för ett likaledes godkänt enskilt daghem.

En fysisk eller juridisk person skall godkännas som huvudman om den innehar behörig registrering såvida det inte föreligger synnerliga skäl för avslag. Ett daghem skall godkännas om det uppfyller de krav som ställs i denna lag och i den förordning som givits med stöd av den.

23 §

Ansvarig föreståndare

Verksamheten i ett enskilt daghem skall bedrivas under uppsikt och ledning av en ansvarig föreståndare.

24 §

Anmälan till kommunen

Den som erbjuder samhällsstödd icke-kommunal barnomsorg mot ersättning skall anmäla detta till förläggningssamfundet innan verksamheten inleds.

25 §

Hemkommunens ersättningsandel

Om ett barn erhåller barnomsorg i ett enskilt daghem, skall barnets hemkommun till huvudmannen för daghemmet betala en ersättningsandel, vilken inte oskäligt avviker från vad motsvarande kommunala daghemspåsar kostar.

En kommun kan om särskilda skäl föreligger beviljas rätt av landskapsstyrelsen att inte betala ut ersättningsandel till ett enskilt daghem.

Närmare bestämmelser om uträknande av hemkommunens ersättningsandel fastställs i landskapsförordning.

26 §

Antagande av barn

Huvudmannen för ett enskilt daghem beslutar om antagande av barn till daghemmet.

27 §

Avgifter vid enskilda daghem

Enskilda daghem skall fastställa en taxa för de avgifter barnets vårdnadshavare skall betala för den barnomsorg barnet utnyttjar. Taxan skall sändas till kommunen för kännedom.

7 kap.***Särskilda bestämmelser***

28 §

Landskapsandel

På verksamhet som ordnas i enlighet med denna lag tillämpas landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården.

29 §

Ändringssökande

Angående ändringssökande i ärenden som kommunen beslutar om enligt denna lag gäller vad som stadgas i kommunallagen för landskapet Åland (5/80).

30 §

Straffbestämmelse

Den som bedriver verksamhet i ett enskilt daghem utan att ha anmält detta till kommunen eller som trots varning utövar barnomsorg i strid med bestämmelserna i 3 kap. skall för **förseelse mot bestämmelserna om utövande av barnomsorg** dömas till böter.

Mariehamn den 13 februari 1997

ROGER JANSSON
lantråd

31 §

Brott mot tystnadsplikt

Den som bryter mot tystnadsplikten skall dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Om brottet är att anse som grovt dömes dock till böter eller till fängelse i högst ett år.

32 §

Förordning

Närmare bestämmelser om barnomsorg samt om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

8 kap.***Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser***

33 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1997.

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 11 juni 1973 om barndagvård (38/73) och landskapsförordningen den 20 november 1973 om barndagvård (61/73).

34 §

Verkställighetsåtgärder

Åtgärder som verkställigheten av denna lag kräver får vidtas innan lagen träder i kraft.

Gun Carlsson
föredragande ledamot